

In memoriam

Olga Janša – Zorn
(5. julij 1938 – 28. januar 2008)

Olgo Janša sem – kot večina zgodovinarjev moje in nekoliko mlajše generacije – spoznal na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, kjer je leta 1968 prevzela mesto bibliotekarke. Knjižnica je kmalu po njenem prihodu postala srce – središče Oddelka, prostor, kjer smo se dnevno srečevali študentje in profesorji, si izposojali knjige in ogledovali nove knjižne pridobitve, se pogovarjali o študijskih in oddelčnih zadevah in delali načrte za družabna srečanja in ekskurzije. Olga nas je povezovala in je "kot dobri duh Oddelka"¹ skrbela, da smo bili o vsem, kar se je na Oddelku, na fakulteti ter na področju zgodovinopisja dogajalo, dobro in tekoče obveščeni. Več kot enajst let (od leta 1968 do leta 1980), ko je opravljala delo bibliotekarke in zvečine

tudi oddelčne strokovne tajnice, je bila študentom v neprecenljivo oporo v njihovih študijskih zadregah in težavah, hkrati pa je s svojo delovno zavzetostjo, nekoliko zadržano, vendar občutljivo naravo in toplim posluhom za sogovornika tankočutno prispevala k ozračju kolegialne komunikacije in sodelovanja med oddelčnimi učitelji, sodelavci in študenti.

Olga je prišla na Oddelek za zgodovino po dveh letih učiteljskega dela na osnovnih šolah v Predvoru in Predosljah in štirih letih poučevanja na kranjski gimnaziji, na kateri je leta 1957 tudi sama maturirala. Kar nekaj svojih osnovnošolskih učencev in gimnazijskih dijakov je navdušila za študij zgodovine in ti so vedeli o njenih pedagoških sposobnostih povedati vse najboljše. Na Kranj in Gorenjsko, kjer je s starši in bratom živela od leta 1953, ko je začela obiskovati višjo gimnazijo, je bila posebej navezana, zaradi česar smo jo prijatelji imeli za

¹ Stane Granda: Življenjski jubilej prof. dr. Olge Janša Zorn. *Kronika*, 46, 1998, št. 3, str. 117.

Kranjčanko. Toda v resnici ni bila samo Kranjčanka, saj je otroštvo in zgodnjo mladostno dobo preživela v Dolenjem Logatcu, kjer je bila leta 1938 rojena, in v Ormožu na Štajerskem, kjer je obiskovala osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Na življenje v obeh krajih – v Logatcu in Ormožu – je (kot je večkrat omenila) prav tako ohranila lepe spomine.

Olga se je na študij zgodovine v Ljubljani vpisala leta 1957, ko je ta še potekal v stavbi Narodne in univerzitetne knjižnice v Turjaški ulici, diplomske izpite pa je že opravila v novi zgradbi Filozofske fakultete v Aškerčevi ulici, kjer je septembra 1962 diplomirala. Istega leta je objavila svoj prvi znanstveni članek, ki je izšel v Kroniki in je obravnaval Bleiweisova prizadevanja sredi šestdesetih let 19. stoletja, da bi vse bolj množičen izseljenski tok s slovenskega podeželja na tuje preusmeril v kneževino Srbijo in s Srbi poseljene predele habsburške monarhije. Tri leta pozneje je v Zgodovinskem časopisu za leto 1964 izšla njena razprava o agrarni reformi v Sloveniji med obema vojnama, ki je vse do danes temeljna študija o tej temi. K vprašanju o agrarni reformi v času jugoslovanske kraljevine se je še večkrat vrnila. Konec sedemdesetih let (1979) je v Kroniki prikazala uresničevanje agrarne reforme med obema vojnama na primeru veleposestva Jablje baronov Lichtenberg, leta 1987 je članek o agrarni reformi v slovenskem delu prve jugoslovanske države prispevala v prvi zvezek Enciklopedije Slovenije, leta 1999 in leta 2005 pa je razpravi o tej temi objavila v Mikuževem in Stiplovškovem zborniku.

Po zaposlitvi na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete se je intenzivno posvetila bibliotekarskemu in bibliografskemu delu. Knjige je imela nadvse rada in je knjižnico Oddelka že po nekaj letih zaposlitve natančno poznala in obvladala. V sedemdesetih letih se je skupaj z Vasilijem Melikom (in nekaj časa tudi Mirkom Stiplovškom) z vso vnemo lotila oblikovanja tekočih zgodovinopisnih bibliografij, ki jih je objavljala Zgodovinski časopis in zato v osemdesetih iskreno obžalovala, da je to delo zastalo. Pripravila je tudi več osebnih bibliografij slovenskih zgodovinarjev in ob petindvajsetletnici izhajanja Zgodovinskega časopisa bibliografsko kazalo izdanih letnikov, sredi devetdesetih let pa je skupaj z Evo Holz in Natašo Kandus sodelovala še pri pripravi bibliografske publikacije o slovenskih zgodovinopisnih objavah v tujih jezikih za kongres mednarodnega komiteja za historične vede v Montrealu (1995), ki jo je spodbudil profesor Sergij Vilfan.

Olga je od prihoda na Oddelek za zgodovino aktivno delovala tudi v Zgodovinskem društvu za Slovenijo. Od leta 1968 do leta 1972 je opravljala delo društvenega tajnika, od leta 1972 pa je bila članica odbora in glavna in odgovorna urednica Kronike. Leta 1977 je na simpoziju o krajevni zgodovini v Domžalah odmevno razpravljala o razisko-

vanju krajevne zgodovine na Slovenskem, hkrati pa na isto temo napisala pregleden članek za Kroniko. Kronika je v času njenega uredništva opazno razširila krog sodelavcev in bralcev in mnogi zgodovinarji tedanje mlajše generacije, vključno s podpisanim, so na njenih straneh objavili prve strokovne članke in razprave. Olga je bila pri tajniškem delu v Zgodovinskem društvu in urejevanju Kronike – kot pri delu na Oddelku – zelo skrbna in natančna, kar sem se lahko nazorno prav tako prepričal podpisani, ko sem leta 1972 iz njenih rok prevzel najprej društvene tajniške posle, osem let pozneje (1980) pa še uredništvo Kronike.

Proti koncu sedemdesetih let so se odnosi na Oddelku za zgodovino in v oddelčni knjižnici na žalost zapletli in Olga se je po daljšem omahovanju odločila, da bo Oddelek zapustila. Z Oddelka je odhajala težko in nerada, toda na Pedagoški akademiji (od leta 1987 Pedagoški fakulteti) v Ljubljani, kjer se je – najprej kot višja predavateljica – vrnila k pedagoškemu poklicu, so jo lepo sprejeli. Ob rednem pedagoškem delu se je v z občudovanja vredno energijo in disciplino lotila pisanja disertacije o delovanju zgodovinskih društev v Ljubljani in Historičnem društvu na Kranjskem v 19. stoletju, ki jo je obranila decembra leta 1988. V disertaciji, ki je leta 1996 izšla v knjižni obliki, je prepričljivo razkrila, da so bile dolgoletne odklonilne ocene kranjskega deželnega zgodovinopisja v 19. stoletju preveč kritične in stroge, strokovna in izdajateljska dejavnost Historičnega društva za Kranjsko in njegovih aktivnih članov pa pomembnejša in kvalitetnejša, kot so bili dotlej pripravljene priznati ugledni raziskovalci slovenske zgodovine. Po opravljeni disertaciji je bila izvoljena za docentko in leta 1994 za izredno profesorico, pri čemer je na Pedagoški fakulteti v Ljubljani predavala slovensko zgodovino (sprva na Oddelku za zgodovino in geografijo in od leta 1987 na Oddelku za razredni pouk), na podružnici ljubljanske Pedagoške fakultete v Kopru in na Pedagoški fakulteti v Mariboru pa Uvod v zgodovino in zgodovino zgodovinopisja. Upokojila se je leta 1997.

Toda upokojitev ni upočasnila ali prekinila njene strokovne in znanstveno-raziskovalnega dela. Devetdeseta leta preteklega stoletja so bila po številu strokovnih in znanstvenih objav ter njihovi raznolikosti najplodnejša leta Olginega življenja. V obsežnih in podrobnih razpravah, posvečenih kranjskemu deželnemu zgodovinopisju 19. stoletja, njegovim glasilom in njegovim najpomembnejšim predstavnikom (Vincencu F. Klunu, Henriku Costi in Petru Pavlu Radicsu) je razširila in poglobila analize v disertaciji obravnavane problematike, hkrati pa v sintetičnih študijah predstavila obravnavanje Slovencev in slovenske zgodovine v sočasnih avstrijskih zgodovinopisnih revijah in knjižnih izdajah. Ob različnih priložnostih (v krajevno-zgodo-

vinskih publikacijah, na 28. zborovanju slovenskih zgodovinarjev na Bledu leta 1996, v Zürichu izhajajoči reviji, namenjeni zgodovini Alp ter v raznih monografskih in jubilejnih zbornikih) je pisala o zgodovini turizma na Slovenskem in v posameznih slovenskih krajih. To je bila tematika, h kateri se je vse od leta 1968, ko je v Turističnem vestniku izšla njena prva pregledna zgodovinska študija o slovenskem turizmu, vedno znova in rada vračala. Kako zanesljivo in odgovorno je izpolnjevala sprejete obveznosti, med drugim kaže njen članek o razvoju slovenskega pomorstva po drugi svetovni vojni, objavljen leta 1992 v koprskih *Annales*, ki je nastal v okviru nikoli dokončanega projekta zgodovine prometa, pri čemer je Olga svoj del raziskave opravila tako temeljito, da se je lahko Ferdo Gestrin pri pisanju gesla Pomorski promet za Enciklopedijo Slovenije oprl na njene izsledke.² Na področje zgodovine šolstva je prvič segla že v sedemdesetih letih, ko je za Kranjski zbornik pripravila oris razvoja "svoje", kranjske gimnazije do leta 1918 (1970) in med obema vojnama (1975), drugič pa, ko je sredi devetdesetih let s sodelavci uredila in z obširnimi lastnimi prispevki pripravila za tisk zbornik ob petdeseti obletnici študija na predhodnicah pedagoške fakultete in Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Ob raziskovanju zgodovine Historičnega društva na Kranjskem je raziskala še nastanek in dejavnost Juridičnega društva v šestdesetih letih 19. stoletja, o katerem je napisala članek za Vilfanov zbornik (1999), v Melikov zbornik (2001) pa je prispevala razpravo o vprašanju razkosanja kmetij na Kranjskem in v slovenskih deželah v 19. stoletju, s katero je znova razkrila svoje zanimanje za raziskovanje posestnih razmerij na podeželju.

Olga je v devetdesetih letih – v spremenjenih političnih razmerah in po sprejemu novih učnih načrtov, ki jih je pomagala oblikovati – pedagoško delo na fakulteti uspešno povezala tudi s pisanjem osnovnošolskih učbenikov in učnih gradiv. S sodelavkama s Pedagoške fakultete je pripravila učbenika za Spoznavanje družbe za 4. in 5. razred osemletke, ki so ju po uveljavitvi devetletne osnovne šole leta 2003 v ustrezni in dopolnjeni izdaji uporabljali tudi v devetletki. Hkrati je bila soavtorica leta 1995 izdanega Atlasa za spoznavanje družbe, ki je prav tako doživel več izdaj. Med učitelji in učenci je bil posebno lepo sprejet učbenik zgodovine za 6. razred osemletke (Stari in srednji vek), ki sta ga leta 1994 zasnovali in napisali z Darjo Mihelič in je bil podobno večkrat ponatisnjen (zadnjič leta 2007). Po uvedbi devetletke je skupaj z Ano Kastelic in Gabrijelo Škraba izdala še učbenik Spoznavajmo zgodovino za šesti razred devetletne osnovne šole. Pri tem je ostala tudi po upokojitvi zvesta pedagoškemu delu. Vse dokler ji je dopuščalo zdravje, je poučevala na Univerzi za tretje življenjsko obdobje in za svoje tamkajšnje slušatelje prirejala skrbno načrtovane strokovne ekskurzije.

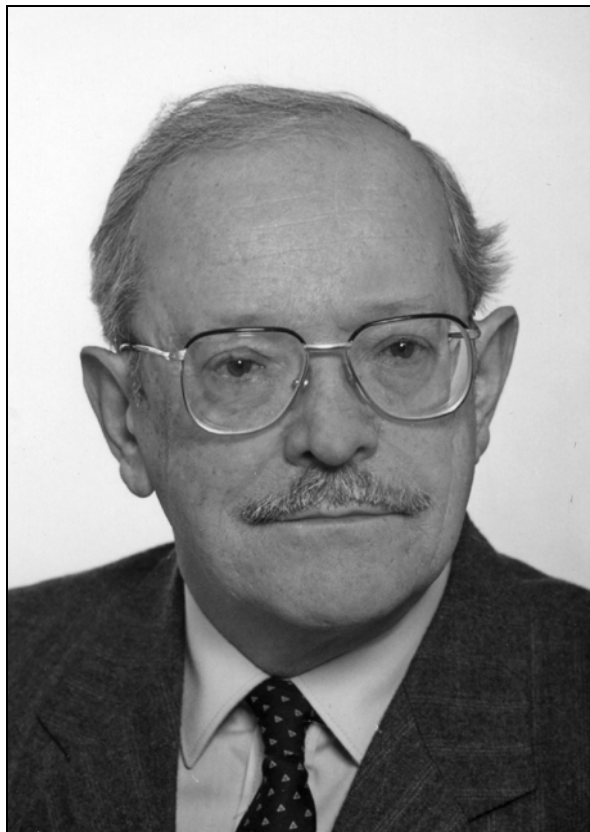
Olga je bila ljubezniva in vedra, v prijateljski družbi se je znala od srca nasmejati. Toda življenje ji ni prizaneslo. Leta 1981 je v komaj 47. letu starosti po težki in kruti bolezni umrl njen soproj dr. Tone Zorn, dobro desetletje pozneje je prvič sama hudo in nevarno zbolela, nova, mukotrpna bolezen, ki jo je izčrpavala zadnja leta, pa jo je strla tik pred sedemdesetletnico. A vendar je vse do zadnjega nista zapustila misel na vrnitev k delu in veselje do srečanj s prijatelji. Takšna – polna volje do dela in življenja in vesela prijazne prijateljske družbe – naj nam ostane v trajnem spominu.

Peter Vodopivec

² Darja Mihelič: Olga Janša Zorn. *Zgodovinski časopis*, 62, 2008, št. 1–2, str. 231.

Božo Otorepec
(24. december 1924 – 28. februar 2008)

Profesor Božo Otorepec¹ je bil rojen v času prve Jugoslavije, na božični večer 1924 v Orehovcu pri Križevcih na Hrvaškem, njegov rod pa izvira iz sv. Eme pri Podčetrtku na slovenskem Štajerskem. Njegovi stari starši so se kasneje preselili v Braslovče. V rosnih Božovih letih so njegovega očeta orožnika, ki je služboval po raznih krajih, premestili na jug države: v albansko okolje Suve reke pri Prizrenu (in Orahovcu) in nato v makedonsko Skopje. Božo je v Suvi reki zbolel za – tedaj dokaj pogosto boleznijo zaostalih okolij – otroško paralizo, ki mu je prizadela desno roko in sluh. V Suvi reki je začel hoditi v albansko osnovno šolo in se tudi naučil

osnov albansčine. Da se ne bi odtujil slovenskemu okolju, je čas od Velike noči do jeseni vsako leto preživel v Braslovčah pri starih starših in zadnje mesece šolskega leta obiskoval slovensko šolo.

V gimnazijo je hodil v Celju, ki je po 1941 spadalo v nemško okupacijsko območje. Tam so uvedli izključno nemške šole, ki jih je dotedanji slovenski učni kader v glavnem zapustil. Božo je razmeram navkljub odraščal v zavednega in zagnanega Slovenca, hkrati pa se je izvrstno naučil nemščine. Začasno zaposlitev je dobil pri živilskih nakaznicah, s katerimi so prebivalci okupiranega ozemlja dvigovali mesečne obroke hrane. Njegova podjetnost in radoživost sta se pokazali pri iznajdljivem zbiranju plošč jazzovske glasbe, ki jih je poslušal s celjskimi prijatelji. Za nakaznice je nabavil cigarete, té pa je zamenjaval za plošče.

Po osvoboditvi se je 1945 vpisal na Filozofsko fakulteto v Ljubljani na smer zgodovina–geografija. Njegov profesor za zgodovino srednjega veka in pomembne zgodovinske vede, za katere je Božo kazal živahno zanimanje, je bil Milko Kos. Ta usmeritev je mladega Otorepca – še študenta – vodila v Dubrovnik, kjer je od januarja do avgusta 1950

¹ Prispevki o profesorju Otorepcu: Sergij Vilfan, Božo Otorepec – sedemdesetletnik, *Zgodovinski časopis* (Ljubljana), 48/1994, str. 559–564; Ema Umek, Dr. Božo Otorepec – sedemdesetletnik, *Arhivi* (Ljubljana), 17/1994, str. 184–185; Stane Granda, Božo Otorepec – 70 let, *Kronika* (Ljubljana), 42/1994, str. 82–84; Stane Granda, Osemdeset let prof. dr. Boža Otorepca, *Kronika* (Ljubljana), 52/2004, str. 439–441; Darja Mihelič, Božo Otorepec – življenje in delo, veselje in otožnost, v: Darja Mihelič (ur.). *Ad fontes, Otorepčev zbornik*, Ljubljana 2005, str. 11–26; Nataša Stergar, Drago Samec, *Bibliografija prof. dr. Boža Otorepca*, v: Darja Mihelič (ur.). *Ad fontes, Otorepčev zbornik*. Ljubljana 2005, str. 31–42.

obiskoval in pri tedanjih vrhunskih jugoslovanskih strokovnjakih Viktorju Novaku, Milku Kosu, Iliji Sindiku in Miroslavu Brandtu izvrstno opravil arhivistični tečaj. Študij v Ljubljani je z visokimi ocenami zaključil leto kasneje.

Službeno pot po diplomi je začel 1951 v Mestnem arhivu Ljubljane, kjer je bil upravnik oz. ravnatelj Sergij Vilfan. Vilfan je znal Boža Otorepca kot prijatelja in sodelavca, nekajkrat tudi soavtorja, usmerjati na strokovni poti evidentiranja in objavljanja virov ter poglobljanja v pomožne zgodovinske vede in arhivistiko. Omogočil mu je, da se je 1954/55 izpopolnjeval na dunajskem Inštitutu za zgodovinske raziskave (Institut für Österreichische Geschichtsforschung, Universität Wien).

Otorepčev "arhivsko obdobje" je zaznamovalo neposredno delo z viri in njihovo preučevanje. Pri tem je dozorel v izjemnega strokovnjaka za razbiranje starih pisav in pečatov. Uredil in popisal je obsežno zbirko kodeksov in listin v ljubljanskem arhivu. Za zbirko kodeksov: zapisnike sej ljubljanskega mestnega sveta in računske knjige Ljubljane iz 16. in 17. stoletja je pripravil kazala. Kot eden redkih izvedencev, ki je tedaj pri nas obvladal srednjeveške rokopise, je popisal listine in notarske knjige piranskega mestnega arhiva.

Zaradi odličnega poznavanja arhivskega gradiva v Državnem arhivu na Dunaju in Štajerskem deželnem arhivu v Gradcu so ga kot izvedenca pritegnili v komisijo za vračanje arhivskega gradiva iz Avstrije na podlagi arhivskega sporazuma iz 1923 med Avstrijo in prvo Jugoslavijo za vračilo arhivalij, ki so izvirale od poslovanja ustanov s sedežem na jugoslovanskih tleh. Med 1958 in 1960 je sestavil obsežen popis gradiva iz avstrijskih arhivov, ki bi prišlo v poštev za vrnitev iz Avstrije v Slovenijo.

Arhivov in arhivistike se je dotaknil tudi v nekaterih objavah. Skupaj z Vilfanom je v začetku šestdesetih let objavil dva prispevka v francoski reviji *Archivum*: o notarskih arhivih v Jugoslaviji (1962) in o mestnih arhivih v Sloveniji (1963). Sodeloval je pri publikaciji 60 let Mestnega arhiva Ljubljanskega (1958) ter pisal o arhivskih skladiščnih prostorih (1972).

Na Vilfanovo pobudo je Otorepec od 1956 do 1968 z eno samo izjemo letno objavljaj srednjeveške listine in prepise nekaterih srednjeveških knjig, povezanih z zgodovino Ljubljane. Gradivo za zgodovino Ljubljane je izšlo v dvanajstih mapah z nevezanimi, na ciklostil razmnoženimi listi, na katerih so bili *in extenso* prepisani izvorniki; niso si sledili v kronološkem in tematskem zaporedju, ampak naj bi nevezana oblika objave dopuščala vsakemu imetniku publikacije, da si jo preuredi po svoje. Zgodovinski arhiv Ljubljana je Otorepcu 1989 podelil priznanje "za posebne dosežke pri objavljanju virov za zgodovino Ljubljane".

Kot izvrsten poznavalec je Otorepec sodeloval

pri pisanju in redakciji zgodovine Ljubljane, Ljubljana. Podobe iz njene zgodovine, ki je izšla tudi v italijanščini in nemščini (1962, 1965). Ob Ljubljani se je v razpravah posvečal tudi zgodovini drugih krajev, zlasti Kamnika (z objavo njegove privilegijske knjige) in Mengša. Lotil se je zgodovine gradov (Dragomelj, Smlednik).

Objavil je več posameznih pomembnih listin. Njegovo pozornost so pritegovali zlasti pečati in grbi na njih. Za Enciklopedijo Jugoslavije je pripravljaj gesla za zgodovino posameznih krajev in za področje temeljnih zgodovinskih ved.

Dejaven je bil tudi v Arhivskem društvu: bil je med njegovimi ustanovnimi člani (1954), mu od 1954 do 1958 predsedoval ter ga od 1961 do 1968 predstavljal v izvršnem odboru Zveze društev arhivistov Jugoslavije. Njegovo zanimanje in predanost krajevni zgodovini sta se izkazovala v njegovem zavzetem, polstoletnem sodelovanju v uredniškem odboru *Kronike*, časopisa za slovensko krajevno zgodovino, od njene prve številke (1953) dalje.

Otorepec je v ljubljanskem mestnem arhivu ostal dobrih 20 let, do konca decembra 1971, potem pa se je zaposlil v tedaj maloštevilno zasedeni Sekciji za občo in narodno zgodovino Inštituta za zgodovino Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

Za slabih deset let je prevzel naloge tajnika oz. administrativnega vodje sekcije, ki se je še istega leta 1972, po razdelitvi Inštituta za zgodovino Slovenske akademije znanosti in umetnosti na tri samostojne inštitute, oblikovala kot samostojni Inštitut za občo in narodno zgodovino Slovenske akademije znanosti in umetnosti, ki se je 1976 preimenoval v Zgodovinski inštitut Milka Kosa.

Otorepčev dolgoročno zastavljeno raziskovalno delo na inštitutu je zajemalo pripravo centralne kartoteke slovenskih komentiranih prepisov srednjeveških listin, s katero je želel nadaljevati projekt izdavanja *Gradiva* za zgodovino Slovencev v srednjem veku, ki sta ga v prvih desetletjih 20. stoletja zastavila Franc in Milko Kos.

S svojim poznavanjem arhivskega gradiva, njegovih nahajališč in objav je bil Otorepec dragocen in nepogrešljiv sodelavec pri pripravi slovarja srednjeveške latinščine na tleh druge Jugoslavije (*Lexicon latinitatis mediaevi Iugoslaviae*). Prispeval je številne podatke k srednjeveški historični topografiji – gre za zaznamke najstarejših omemb krajevnih imen in njihovo ubikacijo – za ozemlje Slovenije do 1500.

Izrednega pomena pa je bilo zlasti njegovo sodelovanje na sestankih avstrijsko–jugoslovanske komisije za vračanje arhivskega gradiva iz Avstrije od 1975 do 1989. Veliko je prispeval, da je bilo Sloveniji vrnjenih okrog 4000 srednjeveških spisov, med drugim listine Celjskih in nekaj rokopisnih knjig. Zaradi njegove prizadevnosti so številne arhivalije našle pot v slovenske arhive. To je bil tudi

poglavitni razlog, da ga je Arhivsko društvo Slovenije februarja 1985 imenovalo za častnega člana "zaradi zasluga pri vračanju naših arhivov iz tujine".

Temeljna raziskava, s katero je pomembno prispeval v zakladnico slovenske in širše zgodovinske stroke in jo je opravil na inštitutu, pa je njegovo doktorsko delo *Srednjeveški pečati in grbi mest in trgov na Slovenskem*. Tema mu je bila pisana na kožo. Širokih sintetičnih vsebin z enovito mislijo ni bil več; bolj so mu ustrezale ožje, ki jih je s svojim načinom pisnega izražanja, ki je bilo prej skopo kot gostobesedno, znal razčleniti do potankosti. Disertacija, ki jo je zaradi samokritičnosti zaključil in zagovarjal šele 1986, je bila zasnovana kot sestavljena iz podrobno dokumentiranih poglavij za 37 mestnih naselbin na v srednjem veku pretežno slovansko-slovenskem prostoru. Za vsako od njih je Otorepec zbral, prikazal in razčlenil vse gradivo o njihovih srednjeveških pečatih in grbih, na katerega je naletel v literaturi, arhivih in muzejih. V zaključku je tabelarično in tipološko sintetiziral izbrano snov. Disertacija, ki je 1988 izšla pri Slovenski matici v Ljubljani, je najbolj temeljito in temeljno delo o sfragistiki v slovenski zgodovinski literaturi in postaja klasični priručnik za tovrste raziskave, vendar je publikacija že dolgo razprodana. Na osnovi doktorskega dela je Otorepec 1987 napredoval v znanstvenega svetnika, 1988 pa je bil izvoljen neposredno v rednega profesorja za pomožne zgodovinske vede Univerze v Ljubljani.

Otorepec je na inštitutu izpopolnjeval svoj bibliografski opus z objavami, ki so nadaljevale njegove usmeritve iz arhiva, delno pa jih nadgrajevale. Se vedno se je intenzivno posvečal evidentiranju in objavljanju virov. Evidentiral je gradivo za zgodovino Ljubljane v nekaterih italijanskih in avstrijskih arhivih (1979) in popisal gradivo za slovensko zgodovino v videmskih arhivih in bibliotekah (1270–1405) (1995), bil je soavtor (ob Walterju Brunnerju) razprave o listinskem arhivu Gallenbergov (1995).

Na pobudo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani je objavil več virov iz zgodovine gozdarstva: *Ortenburški gozdni red iz 1406* (1985), *Gozdni red za Istro, Furlanijo in Kras iz 1541* (1989) in *Izbrano gradivo za zgodovino gozdarstva na Slovenskem v srednjem veku* (1995).

Se nadalje je bil nepogrešljiv pri objavi arhivskih rokopisov in pisanju študij iz zgodovine Ljubljane. Na osnovi izvirnega gradiva je napisal imenitno razpravo o rokodelstvu in obrti v srednjeveški Ljubljani (1972) (razprave Ivana Slokarja in Vlada Valenčiča so pregled nadaljevale do srede 19. stoletja). V sodelovanju z nekdanjima sodelavcema v ljubljanskem mestnem arhivu, Sergijem Vilfanom in Vladom Valenčičem, je Otorepec pripravil za objavo Ljubljanski trgovski knjigi iz prve polovice 16. stoletja (1986); publikacija je zgled komentirane znanstvenokritične objave zgodnjenovoveškega vira

poslovne vsebine. Bil je soavtor brošure *Zgodovina grba mesta Ljubljana* (1995). Sodeloval je pri izdaji *Izbrane listine Zgodovinskega arhiva Ljubljana (1320–1782)* (1998).

Objavljal je tudi zanimivo gradivo in njihove povzetke za druga okolja. Priobčil je povzetke listin za koroški kmečki upor 1478 (1973), s povzetki samostanskih listin in študijo o srednjeveških samostanskih pečatih na Slovenskem je sodeloval pri publikaciji *Samostani v srednjeveških listinah na Slovenskem* (1993). Prispeval je objave povzetkov virov za zgodovino Kamnika (1985), Radovljice (1995), del prepisov virov za publikacijo *Zbirka listin in diplom celjskega arhiva* (1998), gradiva za zgodovino Medna (2003), Mokronoga (2003). Vrsta njegovih objav zadeva grbe, pečate in pečatnike. Tudi Valvasorjeva grbovna knjiga *Opus insignium armorumque...* (1993) ni izšla brez njegovega sodelovanja.

Pisal je prispevke in objavljal samostojne brošure iz zgodovine posameznih krajev (npr. Kamnik, Novo mesto) in gradov Bogenšperk, Turjak, Brdo pri Kranju, Snežnik, Stari grad pri Novem mestu, Mala Loka pri Trebnjem. Iz evidentiranih in pregledanih virov je izluščil tudi snov za članke z gospodarsko, pravnozgodovinsko, vsakdanježivljenjsko vsebino. Nadaljeval je s pisanjem gesel za Enciklopedijo Jugoslavije in Enciklopedijo Slovenije, kjer je bil tudi član uredništva za zgodovinski del.

V času, ko so si občine omišljale nove grbovne simbole, so profesorja Otorepca kot poznavalca redno spraševale za nasvet za oblikovanje sodobnih grbov. Po osamosvojitvi Slovenije so ga pritegnili v komisijo, ki je pripravljala predloge za nove državne simbole. Zagovarjal je tradicionalne barve zastave in grba, češ da so del naše zgodovine, ki ni "od včeraj". Pri grbu je vztrajal pri heraldičnih pravilih. Njegovo znanje in nasveti so bili na žalost premalo upoštevani. Njegova mnenja so preglasovali razni kvazistrokovnjaki, ki so Otorepčevu članstvo v komisiji izrabili predvsem za to, da so pridobili verodostojnost.

Otorepec je po Milku Kosu od 1967 na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani do 1994/95 najprej kot višji predavatelj, od 1988 pa kot redni profesor, predaval pomožne zgodovinske vede, paleografijo in kronologijo z diplomatiko. Za zvedave študente je bil dostopen in razpoložljiv tudi v arhivu ali kasneje na inštitutu. Rad jim pomagal tako z nasveti kot z razbiranjem in prevajanjem zapisov ali napisov.

Mlajši sodelavci na inštitutu so Otorepca dojemali s precejšnjim strahospoštovanjem, ki pa ni bilo na mestu. Za stroгим pogledom, ki je bliskal izza debelih naočnikov, se je namreč skrivala vedra narava. "A tistega že veste?" – so bile besede, s katerimi je hudomušno, namesto običajnega pozdrava, vsako jutro nagovoril sodelavce. "Tisti" je pomenil

novo šalo, vic, ki ga je vsakodnevno pripravil – kot se nam je dozdevalo – prav za nas. Kot pri svojem raziskovalnem delu je bil sistematičen tudi pri svojem hobiju – zbiranju in tipološkem razvrščanju šal. Upokojil se je 1993, a je še skoraj celo desetletje hodil delat na inštitut.

V osebnem življenju se je zelo zanimal za tehniko in imel veselje z urami in tranzistorji – pa tudi s fotoaparati in drugimi tehničnimi pripomočki. Nikoli ni zavrzel ničesar: ne starega kladiva, ne klešč – zato je bil tudi edini raziskovalec v ustanovi, pri komer se je dalo izposoditi kakšno orodje. V prostem času je pogosto obiskoval trgovine s tehničnim blagom, rad se je udeleževal raznovrstnih razprodaj. V tem pogledu ni obvladal le Ljubljane, ampak vsak kraj, kjer se je mudil: bil je "doma" tako v Ljubljani kot v Celju, Mariboru, Gradcu ali na Dunaju.

Profesor Otorepec je imel številne zunajinštitutske prijatelje in obiskovalce. Nekatere je poznal

še iz študentskih let ali pa jih je z njim družil arhivarski poklic. V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je ovdovel, kar ga je hudo prizadelo. K temu je v naslednjih letih vrste zgodovinarjev zapustilo vse več njegovih znancev, ki so prihajali na inštitut in s katerimi ga je družilo medsebojno spoštovanje in kolegialna navezanost. Leta so prišla do živega tudi drugim njegovim kolegom in prijateljem, ki so vse redkeje trkali na njegova vrata. Najbrž se je poslej med sodelavci, ki smo bili vsi precej mlajši, večkrat počutil osamljenega. Njegovi obiski na inštitutu so postajali vse bolj redki, dokler niso izostali.

Zdaj ga ni več. Nič več nas ne bo pozdravil s svojim vedrim: "A tistega že veste?" – Spomin nanj pa je in ostaja živ. Hvaležni smo mu za znanje, izkušnje in vedrino, ki nam jo je posredoval. Želimo in upamo, da je našel svoj mir.

Darja Mibelič